

KAPITOLA 1

NÁDECH DOBRODRUŽSTVÍ

SKORO KAŽDÝ MISTR SVĚTA zažívá na své cestě k titulu alespoň jednou v životě okamžik pochybností o své vlastní hodnotě a možnosti zvítězit. Někdy mu dokonce hrozí předčasné ztroskotání. Stává se velmi zřídka, aby byl při každém utkání o mistrovský titul přesvědčen o své suverénní výhře.

V zápase proti Alžírsku na světovém šampionátu v Brazílii 2014 se naděje pro německou reprezentaci ve 128. minutě a 21. sekundě málem rozplynuly. Kdyby tady nebyl brankář Manuel Neuer. Tento gólman se onoho památného 30. června 2014 v Porto Alegre blýskl nejenom několika efektními parádičkami. Neuer není v tomto zápase jenom brankář s tisíci rukama. Zpracovává míč především nohou, a kromě svých povinností v bráně vystupuje jako libero nadprůměrně předvídající příští akce soupeře.

Ještě nikdy v 84leté historii světového šampionátu neinterpretovaní brankář svou roli tak nekonvenčně a ofenzivně (a přitom se každou chvílí nepohyboval na samém okraji propasti) jako Manuel Neuer v tomhle osmifinálovém zápase.

Nevyrovnaný účet

Tým kouče spolkové reprezentace Jogiho Löwa postoupil coby vítěz své skupiny. Alžírsko ve své skupině skončilo druhé po Belgii. Většina německých fanoušků a německých hráčů ví dobře, že to je velmi silný soupeř. Později všem dochází, že z šesti soupeřů na cestě německého týmu do finále jsou právě Severoafričané nejnepříjemnější. Alžírsko má s německou reprezentací nevyrovnané účty. V roce 1982 na mistrovství světa ve Španělsku sice v první skupinové fázi porazili úžasným výkonem Němce 2:1, ale pohořeli v postupu do druhé skupinové fáze, protože ho společně vytlačily v pavouku sousedící týmy Německa a Rakouska. Němcům pak v Gijónu na postup stačilo těsné vítězství 1:0. Právě zde, v Porto Alegre měla být tato „potupa z Gijónu“ odčiněna a pomstěna. Vahid Halilhodžić, bosenský kouč týmu přezdívaného „Les Fennecs“ (Pouštní lišky) k tomu řekl: „Nezapomněli jsme. Nezapomněli jsme ani na Gijón, ani na Německo. 32 let je dlouhá doba, ale každý Alžířan si dobře pamatuje, co se tehdy stalo.“

Němci se nemohli spoléhat ani na ramadán. Poprvé od roku 1986 kolidoval světový šampionát s tímto muslimským svátkem, jehož součástí je i půst. Alžírský trenér i hráči se vyhýbali přímé odpovědi na otázku, jestli budou předepsaný půst skutečně dodržovat. Různé informace ale naznačovaly, že ve výjimečných případech je přípustné půst porušit a jíst i přes den a že vrcholoví sportovci do této kategorie výjimek patří. A projekt „pomsta za Gijón“ takovým výjimečným případem určitě byl.

Problémy se sestavou

Trenér spolkové reprezentace přijíždí do Brazílie se sestavou, jejímiž členy jsou též lehce zranění hráči, které lze naplno nasadit teprve v průběhu turnaje. V prvních čtyřech turnajových zápasech tak musí kouč improvizovat. I brankář Neuer tenhle problém řeší – zažil to při posledním finálovém zápase německé Bundesligy. Při utkání s Borussií Dortmund si brankář vítězného Bayernu zranil rameno. Nad nasazením aktuální německé jedničky tedy několik týdnů visel otazník. V Brazílii má Neuer naordinované nejdřív jenom omezené tréninkové dávky. Při druhém zápase je sice v brance, ale teprve ve čtvrtém zápase německé reprezentace s Alžírskem může být „konečně zase užitečný“.

Je tu i další problém se sestavou mužstva. Kromě jeho kapitána Philippa Lahma tady není k dispozici žádný krajní obránce mezinárodního formátu. Lahm je ale ze začátku potřeba v defenzivním středu pole. Sami Khedira a Bastian Schweinsteiger, kteří tuhle oblast obvykle kontrolují, nejsou v úvodu šampionátu ještě úplně fit a Löw na sebe nechce brát riziko, aby tyto dva potřebné hráče předčasně odepsal.

V zápase proti Alžírsku musí Löw oželeť i středního obránce Matse Hummelse, kterého sklátila chřipka. Místo něj se má na pozici stopera po-sunout Boateng, který tak bude bránit vedle Mertesačkera. Boatenga pak na pravém křídle zastoupí dvaadvacetiletý Shkodran Mustafi, který byl do reprezentačního kádru vybrán teprve dodatečně, poté, co si Marco Reus při posledním tréninkovém zápase přivodil těžké zranění a musel se vzdát jakékoli naděje na cestu do Brazílie. Mustafi je zvyklý za normálních okolností plnit funkci středního obránce nebo středního defenzivního záložníka.

Při úvodním hvizdu osmifinále se Mustafi může pochlubit pouze 107 odehranými minutami za národní tým. Pravým obráncem je Benedikt Höwedes, rovněž zkušený střední obránce. Jogi Löw má tedy v obraně hned čtyři stopery.

V Porto Alegre provází prvních 45 minut zápasu neobvykle chladný déšť a německá reprezentace předvádí poněkud zmatené představení. Alžíráné dobře brání, a když získají míč, jdou rychle a rezolutně dopředu. Němci jsou nervózní. Všechny přednosti, za které byli dosud chváleni, jsou najednou ty tam – nejpřesnější jedenáctka šampionátu najednou převádí neskutečné množství chybných přihrávek, díky nimž přichází zbytečně o míč. V obraně mají „pseudokrajní obránci“ Mustafi a Höwedes problémy a nedokážou se přirozeně zapojit do hry. Když získají míč, nedokážou plně využít prostor po stranách hřiště. Obranná řada Němců pak často „stojí“ – ale ne na správném místě. Nechtěným důsledkem tohoto „systému“ pak je to, že brankář vstupuje do hry jako stoper.

Na hraně propasti

Alžíráné nakonec využívají Mertesačkerovu pomalost a nedostatečnou Mustafiho obranu – jakmile Němci ztratí míč, prorážejí jejich nedostatečně flexibilní obrannou řadu a míče se ujímají rychlí alžírští útočníci. Nebo dokážou poslat míč mezi jednotlivými hráči obranné řady, kteří mezi sebou udržují příliš velký rozestup. V těchto situacích je německá obrana skoro permanentně indisponovaná. Za normálních okolností by v takových situacích trenér stáhnul jednoho ze dvou středních obránců víc dozadu – tak, aby jistil své kolegy. U Němců ale tuto roli náhle přejímá brankář, který dokáže neskutečně předvídatovat, podporuje obrannou řadu, jako kdyby byl stoper, napravuje jejich chyby a dokáže doběhnout všechny míče Alžíránů, které se dostanou hluboko na vlastní území. Neuerova nečekaná iniciativa tak vtiskne hře Němců nádech dobrodružství. Jak později napíše v Cathrin Gilbertová v týdeníku Die Zeit: „Zatímco se německá fotbalová veřejnost dohadovala, kdo z obránců hrál nejhůř, přichází zezadu od brány Manuel Neuer a jednoduše napraví všechny chybné úkony německé defenzivy.“

Tak je tomu i v deváté minutě. Mustafiho střela je v alžírském pokutovém území odražena. Rychlostí blesku proniká míč široce rozestoupenými řadami německé jedenáctky. Na levém křídle nachází Islama Slimaniho, najednou se ale u něj z ničeho nic vynořuje Neuer – daleko mimo své pokutové území – a vybíhá s alžírským útočníkem podél pomezí čáry (!) a předvádí divákům nefalšovaný sprinterský závod. Alžírán se ještě snaží vykopnout míč do brány, ale končí daleko za brankovou čarou. „Nejlepší akce německé obrany v první půlhodině zápasu.“ (komentuje to později „Spiegel online.“)

Ve 28. minutě je brankář opět aktivní a plní opět úkoly dalece za rámeček svých povinností. Duchapřítomně zachrání příliš krátkou Mertesačkerovu malou domů. Je to velmi odvážná až riskantní akce. Kdyby se Neuer jen o desetinu sekundy opozdil, skončilo by to pro něj červenou kartou. To by mělo neblahé následky daleko přesahující kontext šampionátu. Neuer by se stal bezpochyby obětí beránkem, jemuž by padlo na hlavu celkové fiasko německého týmu. Obraz zpackané akce by se vyryl do paměti milionů německých fotbalových fanoušků i trenérů dorostu. Po mistrovství světa by trenéři nepochybně své svěřence nabádali, ať za žádnou cenu neopouštějí branku, nebo jejich mužstvo skončí jako německý tým na mistrovství světa poté, co se díky téhle školácké chybě jejich naděje na titul obrátily v prach. Když Neuer vybíhá z branky a daleko od ní se pouští do riskantních úkonů příslušejících spíše obránci, přestává hodně fanoušků na stadionu i u televizních přijímačů napětím dýchat.

A není to zdaleka jediný okamžik, kdy se Neuer ocitá na hraně propasti. V Porto Alegre dělí triumf a totální ztroskotání pouze zlomky sekund. Nelze ale popřít jednu věc – kdyby takhle nehrál, Německo by se nikdy nestalo mistrem světa, ale jelo by předčasně domů. Při vši úctě ke dvěma dalším německým brankářům, kteří se světového šampionátu zúčastnili – tedy k Ronu-Robertu Ziekerovi a Romanu Weidenfellerovi,

nikdo z nich by onoho dne nedokázal k záchraně německé reprezentace takhle přispět. Kdyby tyhle kousky prováděl – ať už úspěšně nebo neúspěšně – ve svém pokutovém území, asi by je sotva někdo komentoval či kritizoval. Obětního beránka by si našli jinde. Neuer nakonec komentuje svoji riskantní hru se stoickým klidem, jak kdyby své vystoupení ani trochu neprožíval. „Měl jsem to pořád pod kontrolou. Dával jsem pořád pozor, aby se mi to nevyšklo z rukou.“

Riziko povolání

Když se o několik měsíců později ptá novinář z časopisu Die Welt Neuera znovu na jeho památný výkon na tomto mistrovství světa, je jeho reakce celkem lhostejná, až trochu odmítavá.

DIE WELT: „Po světovém šampionátu jste považován za prototyp nového brankáře-obránce.“

NEUER: „K tomu bych řekl, že jsem v Brazílii svou hru nijak nezměnil. Vždycky jsem tak hrál. Když jste ale na mistrovství světa, odehrává se to na úplně jiné platformě, všichni tomu věnují úplně jinou pozornost. Proto se říkalo, že jsem objevil úplně nový styl hry. Tak ale nebylo.“

DIE WELT: „V osmifinále proti Alžírsku jste byl ale spíš mimo své pokutové území než v něm. Napadlo vás někdy, že by se některá z vašich akcí nevyšla?“

NEUER: „To je prostě riziko povolání, kterého jsem si byl vědom.“

DIE WELT: „Stačila ale jedna chyba a hrozilo, že by Německo kvůli červené kartě muselo mistrovství opustit.“

NEUER: „Já jsem ale neriskoval kvůli sobě, aby o mě říkali, jak jsem úžasný, ale kvůli našemu mužstvu. Jednu věc vím určitě: kdybych při zápase s Alžírskem neudělal tyhle výpady, byli bychom vyřazení.“

Tenhle klid, který se možná někdy jeví jako určitá tupost a který jeden z jeho juniorských trenérů kdysi interpretoval jako závažnou překážku pro jeho profesionální kariéru, je pro Neuera ve skutečnosti jed-

nou z vůbec největších výhod, které může brankář uplatnit v rychlých a komplikovaných herních situacích. Jeho silné nervy jsou – vedle pořádné porce odvahy a schopnosti rozpoznat herní situaci – předpokladem k tomu, aby mohl hrát fotbal na samém kraji srázu. A i kdyby se Neuer začal sesouvat dolů, nenechá se tím vyvést vůbec z míry, ale je hned zpátky ve hře, jako kdyby se nic nestalo. Hraje se dál. Neuer rozhodně není brankář, kterého by vlastní chyba hned znervóznila a pokazila mu celou hru.

Postup díky Neuerovi

Ale zpátky k zápasu v Porto Alegre, kde Neuer musí nejen zachraňovat v roli obránce, co se dá, ale zapojuje se do hry i díky malým domů od svých spoluhráčů. Německé ofenzivní hře chybí kreativita. Proti dobře organizované obraně Severoafričanů se Němci zmůžou jen na dlouhé přihrávky. Často jim pak nezbyde nic jiného než vrátit míč osvědčenému Neuerovi, který jim umožní rozehrát hru nanovo nebo jinak. Teprve krátce před koncem prvního poločasu se Němcům naskytne první příležitost. Alžírský obránce M'Bholi nezvládne sice zadržet dlouhý míč Toniho Kroose, s následnou přihrávkou Maria Götzeho si už ale skvěle poradí. V tento okamžik mohlo Alžírsko vést už o několik gólů. Jenom díky Manuelu Neuerovi se Německo udrželo nad hladinou. Je z Němců nejlepší, ačkoli k práci brankáře v klasickém smyslu se zatím ještě skoro nedostal.

O přestávce je Jogi Löw nucen zareagovat a namísto pobledlého Maria Götzeho pošle na hřiště Andrého Schürrleho, který obohatí německý útok novou hloubkou. V 50. minutě kopou Alžířané roh. Neuer míč chytí, má přitom ale problémy. Přesto ale pošle okamžitě dlouhý míč Schürrlemu, který o něj ale velmi těsně přijde. Končí to nakonec rohovým kopem Němců. Oba rohy dělí jenom několik málo sekund.

V 70. minutě se Mustafi zraní a musí být vystřídán. Místo něj nastupuje Khedira, který přebírá Lahmovu pozici v defenzivním středu, zatímco kapitán přechází na pozici pravého obránce. Díky přesunu Lahma je německý útok plynulejší a rychlejší. A díky Khedirovi, který teď poprvé na tomto šampionátu stojí po boku Schweinsteigera, je německá hra strukturovanější a stabilnější. Němci začínají kontrolovat hru a mají několik šancí. Dostávají pod kontrolu především nebezpečné kontry Alžířanů. Ve druhém poločase si už nemusí Neuer hrát tolik na obránce. Ve dvou situacích ale musí krk nasazovat. V 72. minutě Neuer vyběhne opět mimo své pokutové území a odrazí v poslední sekundě před Slimaním hlavičkou dlouhý míč, který přiletěl z alžírské půlky hřiště. A v 88. minutě opět zapracuje jako libero, když vyfoukne balón útočícímu Feghoulimu. Mezitím samozřejmě řeší méně závažné situace, jako například 75. minutě, kdy na svém místě v brankovém území chytá Slimaniho střelu. V regulérní hrací době žádné z mužstev neskóruje.

Hned na začátku prodloužení ale dává Schürrle zřejmě rozhodující gól utkání, když dorazí Müllerovu střelu a je to 1:0 pro Němce. Alžířané teď hrají ofenzivněji a Němci mají díky tomu šanci předvést svoji obranu. Tato ale zůstává stále velmi křehká a riziko, že Alžířané vyrovnají je proto stále velké, i když je vidět, že Severoafričany už pomalu opouštějí síly. Ve 109. minutě musí Schweinsteiger kvůli křeči opustit hřiště, aby ho nahradil debutant Christian Kramer, který má ve 117. minutě šanci na další gól. Krátce Boateng zachraňuje Němce před útokem Slimaniho, protože většina obránců je daleko od branky. A ve 120. minutě dorazí Özil odraženou střelu Schürrleho a skóre 2:0 napovídá, že výsledek je jasný. Ještě v posledních minutách prodloužení se ale musí Neuer zapojit do hry. Po Feghouliho přihrávce z křídelního prostoru stojí Djabou úplně sám před německou brankou a stihne dát ještě gól – 1:2. Krátce nato ale zápas končí a tým německé reprezentace postupuje do čtvrtfinále. Na zpátečním cestě do Campo Bahia, kde je tým ubytován,

ví reprezentační šéf Wolfgang Niersbach, komu má za postup poděkovat. „Myslím, že můžeme dnes všichni dnes poděkovat naší jedničce. Manu, to, co jsi dnes dokázal, je výkon hodný absolutní světové špičky. Jsi absolutní extra třída.“

Mistr přihrávek

Manuel Neuer v 128 minutách a 21 sekundách tohoto zápasu naběhal přesně 5,517 kilometrů. Jeho protějšek na alžírské straně M'Bohli, brankář spíše starého ražení, zhruba o dva kilometry méně. M'Bohli musel čelit 22 střelám na branku, zatímco Neuer jenom sedmi. Neuer ale přitom přišel devatenáctkrát do kontaktu s míčem – a to mimo pokutové území!

Ve stejném okamžiku, kdy měl Neuer na kontě oněch 5,517 kilometru, měl jeho spoluhráč Per Mertesacker v nohou celkem 10,786 kilometru. Brankář tedy naběhal více než poloviční vzdálenost uraženou tímto obráncem. A jenom o 1100 metrů méně než Mustafi na pozici krajního obránce, která je celkem náročná na běhání. Ten měl během 70 minut a 17 sekund, které strávil na hřišti, na svém kontě celkem 6607 metrů. Jen v prvním poločase předvede Neuer šest ostrých sprintů. Přesně tolik, co Toni Kroos – v německé reprezentaci číslo 10. Během celého zápasu vybíhá desetkrát ze své brány, aby stopil nebezpečné míče nebo vyžehlil chyby svých spoluhráčů. Neuer má na kontě 42 přihrávek, z toho čtrnáct jich mířilo k Boatengovi, deset k Mertesackerovi. Jeho protějšek M'Bohli se dostal na číslo 17. Neuer přijme přihrávku od svých spoluhráčů míč celkem 26krát, M'Bohli 16krát. Neuer přihrává pravou i levou nohou, krátká přihrávka, přesná přihrávka přímo před nabíhajícího spoluhráče, přihrává spoluhráčům, kteří jsou daleko vepředu na soupeřově půlce hřiště, předvádí dlouhé hody. Jeho přihrávky jsou úspěšné ze 79 %, M'Bohliho ze 40 %. Neuer má v tomto ukazateli lepší bilanci než Mesut Özil (77 %), Mario Götze (71 %) i Thomas Müller

(67 %) a překoná v tomto ukazateli také třináct z patnácti alžírských hráčů nasazených v tomto zápase. Pokud vezmeme v úvahu, že Neuer od úvodního až do závěrečného hvizdu v podstatě stál na jednom místě, pak je na tom bezpochyby lépe než Özil, Müller i všichni Alžířané.

„Mužem zápasu“ ale FIFA nakonec nezvolí Neuera, ale M'Bohliho. Porota se při svém rozhodování nechá ovlivnit tradičními představami o funkci brankáře. M'Bohli chytal dobře a držel míč mnohokrát v rukách. Neuer nelétal vzduchem a nepředváděl se tak často jako jeho protějšek, ale měl pro to dobrý důvod: dokázal zastavit míč ještě dříve, než se ho jeho protivníkovi podařilo dopravit do blízkosti branky.

To si asi mnoho diváků vůbec neuvědomilo, nebo tomu nepřišli na chuť, protože čekali především na spektakulární zákroky, skoky a lety vzduchem.

Revoluce v přístupu brankáře

V domácích médiích dostává německé mužstvo pořádný výprask. „Schürrle tvrdý, Neuer špičkový, ostatní ostuda...“ tepe do hráčů Bild. Především obrana dostává od tisku za uši. Süddeutsche Zeitung píše: „V mužstvu byl jenom jediný spolehlivý obránce: brankář Manuel Neuer.“ Německá reprezentace v zápase proti Alžírsku nepředvedla dobrý fotbal. V zápase proti Alžírsku je až příliš jasné, že obranná řada Němců je děravá jako řešeto a že odstup jednotlivých hráčů, zvláště vnějších a vnitřních obránců, poskytuje soupeři velký prostor. Neuer je ale stále v pohotovosti, vždycky na správném místě a dokáže tyto mezery v podstatě vždy vyplnit.

Styl hry a vlastně celá taktika německého mužstva na tomto světovém šampionátu je do značné míry ovlivněna silným gólmánem. Tisk si všímá toho, že zatímco u jiných mužstev se role brankáře omezuje jen na odrážení střel soupeře a tvoří jenom zanedbatelnou součást herní taktiky, Neuer u německého mužstva funguje úplně jinak. V Anglii

Daily Mail ve zprávě ze zápasu s Alžírskem nechápe Neuera jako tradičního brankáře. „Beckenbauer, Matthäus a teď i Neuer! Tento výrazný brankář pokračuje v linii silných německých sweeperů.“ Podobně to vidí Zeit online ve shrnutí zápasu na svém online blogu: „Nejdůležitější zpráva: Německo je ve čtvrtfinále mistrovství světa. A druhá nejdůležitější zpráva večera: Německo má zase silného libera. Po všech těch dlouhých letech vymýšlení a testování různých obranných řad má Joachim Löw konečně jasno: Manuela Neuera mu do brány seslala sama nebesa!“

Fotbaloví nadšenci pro herní taktiku pak analyzují zápas na serveru Spielverlagerung.de: „Kvůli špatnému rozestavení hráčů (*zvláště v prvním poločase – pozn. autora*) a posunu krajních obránců měl německý tým problémy dostat se do protipresinku. Kolem míče bylo často příliš mnoho hráčů, zvláště když přišli o míč ve středu pole. Alžířané se dostávali z protipresinku jednoduchou přihrávkou, kterou dostali míč až na hrot. Zde se projevil Per Mertesacker jako nejpomalejší obránce německého týmu. Slimani se posunoval často doleva, zatímco Soudani, který operuje rovněž na této straně, se vysunoval více dopředu než Feghouli na opačné straně. Docházelo často k jejich běžeckým duelům s Perem Mertesackerem, který je nedokázala doběhnout a zadržet. Náš Mustafi zde nemohl v důsledku své dopředu vysunuté pozice příliš úspěšně zasahovat. To, že se tyto taktické nástroje soupeře nakonec minuly účinkem, jde na konto z největší části Manuelu Neuerovi. Předváděl obdivuhodné kousky jako spoluhrájící brankář a pochytil všechny míče soupeře, které pronikly přes obránce. Jeho roli charakterizuje nejlépe pojem libero – volný hráč, který za obranou dobíhá míče a zakládá protiútok.“

Server www.Spielverlagerung.de ale nevidí Neuerovu hru jenom ve světle slabých výkonů jeho spoluhráčů. „Je ale také nutno přiznat, že celý tým si je dobře vědom Neuerových kvalit a jeho způsobu hry.“

Vysunuté postavení obránců a jejich roztažení do šířky hry umožnil teprve Neuer. Napravoval relativní nedostatky v rychlosti hráčů a celkově riskantní výstavbu hry. Aktivita v brankovém pásmu nesloužila jenom k uhájení vlastní branky, ale uvítal ji celý tým v poli.“

Sportovní časopis Kicker ve svém příspěvku s titulkem „Falešná pětka“ komentuje zápas takto: „Německo diskutovalo o falešné devítce a teď zase o ‚FALEŠNÉ PĚTCE‘ Manuel Neuer formoval průběh zápasu proti Alžírsku ve stylu libera. (...) Jeho 193 centimetrů je už předpisová míra správného brankáře. Je to obr nejen svým vzrůstem, ale i svými brankářskými schopnostmi. Není ale tento reprezentant, který hraje teprve potřetí na tak významném šampionátu, něco víc než jen brankář? Nenažvali bychom ho spíš sweeperem, tedy liberem? Číslo jedna plus číslo pět v dobách, kdy všichni diskutují o falešné devítce? Brankář Neuer podporuje své spoluhráče jako jedenáctý hráč v poli.“

Cathrin Gilbertová z časopisu Die Zeit považuje Neuerovu hru za svého druhu dějinný zlom. Podle ní se mu v osmifinále světového šampionátu „podařilo provést revoluci v pojetí hry posledního hráče. ... Manuel Neuer se vydává na cestu, po které žádný z jeho brankářských předchůdců ještě nikdy nešel. Pokud je to nutné, kontroluje skoro třetinu vlastní poloviny hrací plochy, tedy území, kde se běžně pohybují obránci. Je to on, kdo dokáže nečekaným odražením míče nebo kontrem najednou zrychlit hru a vnést do ní energii.“ Oliver Fritsch se v Zeit Online vyjadřuje v podobném duchu. „Myšlenka, že se brankář nedrží jenom v blízkosti brány, je už několik let celkem běžná, a to dokonce i v konzervativním Německu, které má tak rádo zaběhlé tradice. Že ale brankář operuje po celé třetině poloviny určené obraně, což byl právě Neuerův případ, je novinka. Člověk by měl být ve svých prognózách vždycky opatrný, ale Neuer ve vítězném zápase proti Alžírsku nabídl tak epochální výkon, že by mohl ovlivnit celé generace budoucích fotbalistů. Hodně dětí, které viděly tento zápas, se teď určitě bude

chtít stát brankářem – takovým jako Neuer. Že Neuer, jeden z nejlepších současných světových brankářů, zajistí v Brazílii své jedenáctce vítězství, se dalo čekat. Že to ale dokáže tak neuvěřitelným způsobem, nečekal vůbec nikdo. Nepoužil přitom skoro vůbec ruce, protože v částech hřiště, kde se pohyboval, je ani použít nesměl. Neuer si díky své aktivitě libera před velkým vápnem vysloužil označení libero Manuel. Možná, že po tomhle zápase budeme muset pro brankáře vymyslet nějaké úplně jiné označení.“

Že k této brilantní brankářské exhibici došlo právě na trávníku brazilského stadionu, nepostrádá určité kouzlo. Brazílie totiž není zrovna zemí brankářů. Muže s rukavicemi tu dlouho ani nepovažovali za hráče a vnímali je spíš jako škůdce celé hry. Félix Miélli Venerando, jednička brazilského týmu, který v roce 1970 vyhrál mistrovství světa, poznamenal, že v Brazílii se stává brankářem zpravidla ten hráč, který byl slabý v poli. A že ten, kdo tady chce hrát pořádný fotbal, se bráně vyhne. V této kreativní a hravé kultuře, která chce dávat góly, platí prostě brankář za kazisvěta. Neuer v Porto Alegre jasně ukazuje, že to jde i jinak. Že i brankář může být plnohodnotný fotbalista, který se aktivně podílí na hře.

Chvála i skepse

Po zápase s Alžírskem aplaudují Manuelu Neuerovi všude ve světě. Doma to ale vypadá, že se za svou hru bude muset omluvit nebo ji bude muset obhajovat. Možná, že je myšlení fotbalové veřejnosti příliš silně ovlivněno uměleckými výkony takových hráčů, jako byl Oliver Kahn. Neuer kromě toho není jenom brankář, který se zapojuje aktivně do hry. Hodně brankářů to dnes dělá a mnoho z nich přitom používá nohy. Nikdo ale neinterpretuje toto zapojení do hry tak radikálně a nezvládá ho tak dobře jako Neuer.

Před čtvrtfinálovým zápasem proti Francii sedí Neuer s trenérem brankářů Andreasem Köpkiem na tiskové konferenci. Köpkiem považuje

za svůj úkol trochu uklidnit nervózní národ a novináře z odborných časopisů a z pódia spustí chvalozpěv na Neuerovu hru: „Suverénně zpracovává i velmi nepříjemné malé domů.“ Jeho hra prý není úplně bez rizika, výhody ale zcela jednoznačně převažují. Z Neuerova stylu hry prý rozhodně není nervózní. „Když ho sleduji, jsem v klidu. Člověk není nervózní, protože má pocit, že ví, co dělá.“ Neuer je prý nejlepší libero od dob Franze Beckenbauera, na což chválený Neuer reaguje chladně poznámkou o historii německé fotbalové taktiky. „Po Franzi Beckenbauerovi tady dlouho žádný libero vlastně ani nebyl, tak to není zrovna nejlepší kompliment.“

Redakce časopisu Kicker diskutuje o Neuerově kontroverzním přístupu. Podle Olivera Hartmanna nedokázal Neuer v zápase s Alžírskem najít patřičnou rovnováhu mezi svými výjezdy a setrváváním na místě. „Neuerův výkon proti Alžírsku byl proto tak trochu tanec na ostří nože a nikdo nemůže popřít, že během těch devadesáti minut opouštěl brankové území až příliš často. Když Oliver Kahn připomíná Neuerovi, že to je riskantní, ví určitě, o čem mluví. Na mistrovství světa 2002 rostl v tomto brankáři světového formátu s každým dalším zápasem pocit vlastní nepřemožitelnosti – aby pak v posledním zápase s Brazílií vzal definitivně za své.“

Hartmannův kolega Karlheinz Wild je ale jiného názoru. „Těmito akcemi, které Neuer opakovaně a stále častěji předváděl už v zápasech Bundesligy, teď na mistrovství světa v zápase proti Alžírsku ohromil celý fotbalový svět. (...) U Neuera je ale tahle mimořádně ofenzivní interpretace role brankáře spojená s určitou samozřejmostí, s níž si je dobře vědom rizika tohoto stylu. Ví, že pokud přijde příliš pozdě, je to hra vabank. Všechno nebo nic. Dostane červenou kartu. On ale tohle riziko podstupuje, protože je díky svému stylu svému mužstvu spíš užitečný – jako zametač, libero, jedenáctý hráč v poli. Pokud se našemu národnímu týmu v Brazílii podaří dosáhnout velkého úspěchu, Neuer

v tom sehraje klíčovou roli – jako výjimečný brankář, který používá jak ruce, tak nohy.“

Karlheinz Wild má nakonec pravdu. 13. července 2014 se německý reprezentační tým s brankářem Manuelem Neuerem stává počtvrté mistrem světa.